

Politički plakati ovih posljednjih godina nakon II. svjetskog rata ne prestaju da nas upozoravaju da budemo budni prema opasnosti fašizma i obnovljenog militarizma, prema užasima rata i upozoravaju da je svima u interesu da se bore za mir i da vlada mir. Razne godišnjice, mirovni kongresi, festivali svjetske omladine daju široke mogućnosti za plakate.

Umjetnici dižu svoj glas protiv: kolonizacije, rasne diskriminacije, atomskog rata, naoružanja, terora, gladi itd. - jednom riječju bore se preko plakata za slobodu i mir.

Lucija Benyovsky

BIHAĆ

MUZEJ PRVOG ZASJEDANJA AVNOJ-a

OSVRT NA MUZEJSKU IZLOŽBU O IZVRŠNOM ODBORU AVNOJ-a

Jugoslavenski narodi i narodnosti su kroz oružanu borbu, oslobodilačku i revolucionarnu, uz teške i nadčovječanske napore izvojevali svoju slobodu i ostvarili svoje bratstvo i jedinstvo u novoj, Socijalističkoj federativnoj Republici Jugoslaviji. U toj dugoj i teškoj borbi odigrali su se mnogi značajni događaji, izvojevane su mnoge vojne i političke pobjede. Ovom prilikom govorit ćemo o Prvom zasjedanju AVNOJ-a, događaju koji se odigrao u oslobođenom Bihaću i koji u sebi sadrži sve revolucionarne komponente NOR-a i socijalističke revolucije. Ali, govorit ćemo riječima muzejskih eksponata, riječima muzejske izložbe, jer upravo ovom događaju posvećena je nova, privremena, tematska i pokretna muzejske izložba. Izložbu je organizirao Muzej Prvog zasjedanja AVNOJ-a, a otvorena je 28. novembra 1975, u čast Dana republike, u posebnoj prostoriji zgrade Kloстера.

Uz pomoć muzejske građe, arhivskih dokumenata, trodimenzionalnih predmeta, štampata i fotomaterijala, te većeg broja "likovnih priloga", ustvari, izložba govori o Izvršnom odboru AVNOJ-a i njegovoj zaista plodnoj, moglo bi se reći stvarar-

lačkoj djelatnosti za vrijeme boravka u Bihaću. Samim tim, provenijencija najvećeg broja izloženih muzealija je i vezana za Bihać ili njegovu neposrednu okolinu, što je za naše građane, a naročito omladinu, od posebnog značaja i zanimljivosti i što na sasvim konkretan način potvrđuje tezu, da su se upravo u Bihaću, prije više od tri decenije zbili događaji od izuzetne historijske vrijednosti. Osim toga, jedan veći dio eksponata se prvi put iznosi pred širu javnost, što izložbi daje čar i svježinu originalnog, te predstavlja korisnu nadopunu onog, što je već izloženo na stalnoj muzejskoj izložbi o Izvršnom odboru AVNOJ-a.

Prema idejno-historijskoj, tematskoj i ekspozicionoj koncepciji, izložba nema drugih pretenzija osim da na najjednostavniji, svima pristupačan i zaista popularan muzeološki način eksponira izabranu građu, da jednu ozbiljnu materiju približi širokoj publici i da uz aktivnu pomoć likovnih i tehničkih materijala /pomagala/, bude uspješna transmisija lakog i brzog usvajanja njezinog sadržaja. Ovo je, naravno, osnovni cilj svake muzejske izložbe. Moglo bi se reći, da je upravo to onaj željeni ideal, koji, ako se ostvari, poruka i pouka izložbe će sigurno svoj cilj i svoju svrhu postići. S ovog aspekta promatrana izložba o Izvršnom odboru Avnoja, živo i plastično ilustrira misao, da je svaka muzejska izložba svojevrsna publikacija, da ona predstavlja moderno, i efikasno sredstvo informiranja javnosti i da prema tome, podliježe svim onim zakonitostima, aktuelnim za oblast informiranja.

Materijali koji su izloženi, razvrstani su po svom sadržaju i namjeni, uglavnom hronološki povezani u jednu harmoničnu i integralnu cjelinu, muzeološki uobličenu tako, da se posjetioci mogu lako snaći i već nakon prvih utisaka odmah doživjeti osnovnu temu u svoj njezinoj punoći i značenju. Zbog zaista malog, iako u znatnoj mjeri dobro i funkcionalno prilagođenog izložbenog prostora, organizatori izložbe, svjesni svog zadatka, nisu mogli eksponirati svu obimnost i širinu, svojevrsnu epohalnu spektakularnost izložbene teme, iako su to bili u mogućnosti s obzirom na brojnost i kvalitet eksponata s kojima Muzej raspolaže. Zato su se sticajem objektivnih okolnosti ograničili na izlaganje samo one građe, preko koje su mogli

ostvariti logičan, pregledan i jasan uvid u rad Izvršnog odbora Avnoja i njegovih članova, kao rukovodilaca pojedinih odsjeka i najzad, jedan, veći dio djelatnosti samih odsjeka.

Muzealije izložene na prva dva panoa govore o Bihaću i "Bihaćkoj republici" u vrijeme održavanja bihaćke skupštine narodnih predstavnika, posebno o drugu Titu, kao sazivaču Prvog zasjedanja AVNOJ-a, čijih nekoliko citata uz odgovarajuće fotografije eksplicitno tumače ovaj događaj i vrijeme u kojem je održan. Na slijedeća dva panoa uz pomoć nešto opširnijeg teksta /inače, muzealije su popraćene kratkim tekstovima, ispisanim raznovrsnim pismom i u raznim bojama/, i većeg broja likovnih priloga, izloženi eksponati su posvećeni Izvršnom odboru Avnoja /vrlo kratko/, njegovom osnivanju i rukovoditeljima njegovih odsjeka, a dalje, u jednom in kontinuo slijedu, nižu se i međusobno povezuju izložci "uokvireni" u prikladan pomoćni /ilustrativni/ materijal, pretežno koloriran o radu pojedinih resora Izvršnog odbora Avnoja. Na posljednja dva panoa, u konciznoj završnici ovog logički povezanog niza, uz odgovarajuće eksponate, isto tako konciznim tekstom o odjecima osnivanja AVNOJ-a i formiranju Antifašističkih vijeća po našim zemljama, izložba se završava. Međutim, ovaj prirodni i lagani završetak, kojim se zaokružuje jedna homogena historijska cjelina, predstavlja kraj samo daljeg izlaganja eksponata, dok razigrana misao pažljivog promatrača, zaintrigirana upravo izložcima posljednjeg panoa, traži svoj eho u akumuliranju novih saznanja o razvitku narodne vlasti za vrijeme NOB-e.

U tri manje izložbene vitrine eksponirani su trodimenzionalni predmeti i dokumenti, svi odreda izuzetne historijske i muzeološke vrijednosti kakve bi poželio imati svaki muzej u našoj zemlji. Oružje, predmeti lične upotrebe vijećnika, legitimacije, naročito legitimacije AVNOJ-a i dr. skladno i konvergentno se uklapaju u cjelokupni organizam izložbe i vanredno upečatljivo tumače njezin osnovni sadržaj, ideju i poruku, s posebnim akcentom na članove Izvršnog odbora Avnoja, a preko njih i na tijelo koje su svojim radom predstavljali i zastupali.

U jednom kratkom rezimeu, mogli bismo naglasiti, da zbog velike historijske i muzeološke vrijednosti izloženih eksponata, njihovog savremenog muzeološkog prezentiranja i odgovarajućih likovnih i tehničkih riješenja, uz upotrebu "klasičnog" muzejskog mobilijara, u prostoru koji nije u svim svojim komponentama funkcionalan /intenzitet i položaj svjetlosnih izvora, raspored i veličina prozorskih otvora, neprikladnost ulaznih vrata i sl./, ova privremena i prigodna izložba je dovedena do kraja upravo onako kako su ju njezini autori zamislili. Kao takva, vjerujemo da će predstavljati snažni impuls u buđenju novih interesa, naročito kod naše omladine za upoznavanje nastanka i razvitka narodne vlasti za vrijeme NOR-a i socijalističke revolucije, čije slobodarske tradicije svojom porukom tako efikasno njeguje i tumači. Naročito korisna funkcija ove izložbe sadržana je u njezinoj brznoj i lakoj pokretljivosti, tako, da će već početkom drugog školskog polugodišta o.g. obići mjesta većeg dijela bihačke regije.

Krešimir Ižaković

MARIBOR

POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR

DESET LET KOSTUMSKE ZBIRKE 1965 - 1975
RAZSTAVA NOVIH PRIDOBITEV

Meseca septembra je Pokrajinski muzej v Mariboru odprl občasno razstavo s kostumološkega področja. V tem letu mineva deset let, odkar se je muzejska ustanova kot edina v Sloveniji odločila, da v svoje stalne zbirke vključi tudi to področje kulturne zgodovine. Razstava je bila odprta v mesecih od septembra do decembra, vključila pa se je v vsakoletni muzejski razstavni program.

Že v samem naslovu smo pojasnili namen te razstave. Predvsem je hotel muzej predstaviti javnosti kolekcijo, ki je v desetih letih obstoja kostumske zbirke občutno narasla. Ob stalni zbirki modnih kostumov in uniform ter ob sami razstavi si je bilo moč ustvariti pravo podobo o obsežnosti naše zbirke.